

22.2.2021

Ympäristövaliokunta
ymv@eduskunta.fi

**Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto eduskunnan ympäristövaliokunnalle; VNS 7/2020 vp
Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta**

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston EU-politiikkaa koskevasta selonteosta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy valtioneuvoston selonteon linjauksiin EU-politiikasta. Kuten selonteossa todetaan, kaikilla yhteiskunnan ja talouden osa-aloilla on merkitystä ilmastoneutraalissa siirtymässä. Myös liikennesektorin on omalta osaltaan tuettava EU:n ilmasto-tavoitteiden – ilmastoneutraalius 2050 mennessä ja päästöjen vähentäminen vähintään 55%:lla 2030 mennessä - saavuttamista. Komissio on arvioinut, että liikenteen päästöjä tulisi ilmastoneutraaliuden 2050 saavuttamiseksi vähentää 90%. Liikennesektorilla tarvitaan ennakoitavaa sääntelyä, joka ohjaa pitkäjänteisesti päästöjen vähentämiseen.

Tieliikenteen päästöjen osuus liikenteen päästöistä EU:ssa on merkittävin, noin 70 %. EU:n toimilla tulee jatkossakin parantaa vähäpäästöisten ja päästöttömien ajoneuvojen saatavuutta. Liikenteen päästöjen vähentämiseksi EU:ssa on edistettävä erityisesti sähköistymistä sekä kestävien vaihtoehtoisten liikennepolttoaineiden tuotantoa ja kehitettävä jakeluinfrastruktuuria.

Vaihtoehtoisten polttoaineiden ja käyttövoimien hyödyntämistä on kehitettävä kaikissa liikennemuodoissa. On tärkeää, että EU-tasolla uusiutuvia polttoaineita ohjataan erityisesti lento- ja meriliikenteen sekä raskaan liikenteen käyttöön. Tässä keskeinen rooli on komission suunnittelemilla lainsäädäntöaloitteilla lento- ja meriliikenteen päästöjen vähentämiseksi. Komission suunnitelmat lentoliikenteen uusiutuvien polttoaineiden tuotannon ja käytön lisäämiseksi ovat tervetulleita. Unionin laajuinen minimijakeluvelvoite olisi tehokas keino lentoliikenteen päästöjen vähentämiseksi.

Tieliikenteen sisällyttäminen yleiseen päästökauppaan tässä vaiheessa ei ole kannatettavaa, koska se ei todennäköisesti johtaisi tieliikenteessä tarvittaviin päästövähennyksiin ja saattaisi haitata lyhyellä aikavälillä päästökaupan toimintaa. Mikäli tieliikenteen päästökauppa otettaisiin käyttöön, se tulisi luoda omaksi erilliseksi järjestelmäksi ja kohdentaa polttoaineenjalostajille tai jakelijoille. Vaihtoehtoisesti voidaan tukea tieliikenteen ja rakennusten erillislämmityksen kattavan erillisen päästökaupan selvittämistä.

EU:n tulee vaikuttaa tehokkaasti siihen, että Kansainvälinen merenkulkujärjestö (International Maritime Organization, IMO) sopisi mahdollisimman pian unionin alustavan kasvihuonekaasupäästöstrategian tavoitteiden kanssa linjassa olevien ja mahdollisimman kunnianhimoisten päästövähennyskeinojen käyttöönotosta. EU:n merenkulun päästökaupan valmisteluun Suomi vaikuttaa siten, että komission ehdotus vähentäisi tehokkaasti päästöjä sekä sisältäisi elementtejä, joilla pidetään huoli kilpailukyvyistä ja huomioidaan talvimerenkulun erityisolosuhteet.

Vedyllä voi olla keskeinen rooli tulevaisuudessa esimerkiksi teollisuusprosessien ja liikenteen päästöjen vähentäjänä. EU:n tulee edistää sellaisten teknologioiden kehittämistä, joilla voidaan puhtaasta sähköstä tuotetulla vedyllä tai synteettisillä polttoaineilla korvata fossiilisia polttoaineita ja tuotteita (niin sanotut sähköstä tuotteiksi eli Power-to-X-ratkaisut). EU-tason toimilla voidaan myös edistää eurooppalaisen akkuteollisuuden kehitystä.

EU:n tulisi nopeuttaa siirtymää kestävämpiin kulkumuotoihin ja edistää eri liikennevälineet yhdistäviä asiakaslähtöisiä liikkumisen palveluita.

Digitalisaation mahdollisuudet tulee ottaa huomioon täysimääräisesti ilmastotavoitteisiin pääsemiseksi. Panostamalla tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin sekä ottamalla tehokkaasti käyttöön uutta teknologiaa Suomi voi toimia edelläkävijänä.

Liikenne- ja ministeriö yhtyy selonteon linjaukseen, jonka mukaan Suomelle on keskeistä, että EU:n elpymisvälineestä jäsenvaltioille kohdennettavaa rahoitusta käytetään sovitulla tavalla kasvua ja kilpailukykyä parantaviin rakenteellisiin uudistuksiin sekä ilmastotoimiin. Olennaista on, että rahoitusratkaisut tukevat unionin laaja-alaisia politiikkatavoitteita, kuten vihreää ja digitaalista siirtymää.

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole muuta huomautettavaa selonteosta.

Niina Honkasalo
Erityisasiantuntija